

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa J. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

La pauta enganyosa

Els obrers catalans i sobre tot els obrers barcelonins, passen per un període de depressió societària. Es això la conseqüència de les febrades de temps enrera. Les equivocacions d'uns quants, ara les paga tota la classe treballadora. De la potent organització del Sindicat únic només en queden ruïnes, amb l'excepció d'alguns sectors que s'han salvat del naufragi.

Però la classe patronal cauria en un error gravíssim si cregués que l'actual període de depressió societària ha d'ésser utilitzat per a suprimir els aventatges que en els temps de lluita encesa aconseguiren els obrers. Hi ha molts patrons que pensen: «Ara els obrers estan debilitats i desorganitzats. Aquesta és l'hora de treure'ls les concessions fetes sota la pressió de les vagues i de les pistoles».

Heu's aquí un procediment perillós. Heu's aquí un càlcul completament errat. Si els patrons inicien una reacció en el règim del treball, lluny de consolidar els resultats que per aquest camí obtinguin, provocaran la rebrotada més ràpida i més potent de l'agitació obrera. La pausa d'ara és provisional; i el món, a través dels períodes contradictoris, fa el seu camí. Les caixes de cabals no poden barrar-lo per sempre.

Un vell republicà passà

El pas d'En Blasco Ibáñez, per Barcelona, ens ha fet pensar, tristement, en l'època aïrosa del resorgiment republicà, quan, en soca vella varen nàixer branques noves. Vivia En Pi, vivia En Salmerón, vivien la major part dels krausistes, és a dir, el nucli auster dels filòsofs republicans, i sorgien, una nova generació, homes de tremp, lírics i enèrgics, un Lerrooux o un Blasco Ibáñez. Foren els darrers conspiradors. Foren els darrers mosqueters de la República. Després, els que eren febles, com En Lerrooux, visqueren parasitàriament. Els que eren forts, com En Blasco, se llençaven a córrer món, cercant la fortuna, i trobant-la, finalment.

Quan l'altre dia conversàrem amb ell, ens tornà a repetir la seva fe:
—Jo sóc, jo seré sempre republicà, ara més que mai, quan la glòria i la riquesa, m'han fet veure de més aprop, i més petits, als poderosos, reis o nobles.

Ha pogut donar-se aquest cas, no freqüent a Espanya, de l'home ric que perdura en la seva devoció republicana, perquè En Blasco, no fou cap arrivista, ni aventurer. Els seus orígens són universitaris, la seva contextura, literària, les seves arrels, llevantines, sense haver d'anar a uns altres pobles a clamar l'evangeli republicà. Era l'home lletrat, l'home artista, l'home amb els peus tocant en la seva terra. Per això va triomfar, i per això va aconseguir aquell punt dolç que'l permetia ésser home d'acció revolucionària, sense ésser agitador, i home de literatura sense endinsar-se en la xavacanería populatxera.

SANT JOAN ESPANYOL, MARTRE

No sols et carreguen el bè, que tu no t'has de menjar,
sinó que et deixen amb la pell i l'òs!...

Els que resten i els que arriben, En Lerroux o l'Indaleci Prieto, no tenen ni el valor intel·lectual, ni el fisiològic d'En Blasco. No tenen, tampoc, la seva fe. L'altre dia escoltant d'un home, no civil, la possibilitat d'un moment revolucionari, cridà espontàneament: «Avisin! Jo seria per l'únic que avui, me faria arriscar bens i vida.» Col·loquin en la situació d'En Blasco Ibáñez, ple d'honors i de benestar, an En Lerroux, an En Prieto, a molts altres directors populars, quin d'ells seria capaç de repetir aqueixes paraules?

I és que En Blasco molt segle XIX, d'aquest segle cal·licat d'estúpid, per un estúpid, per En Lleó Daudet, posseïa el sentimentisme creador. Ell era l'impulsor, l'animador. Líric, gesticulador, un incoherent, però animador i amb afany de realitzacions immediates. No laborava en terres estranyes, sinó en la pròpia. No's desplaçava, sinó que s'hi fixava, s'hi arrelava. A la seva manera, era un nacionalista, amb l'aventatge per a nosaltres, catalans, que el seu doctrinarisme era federalista, i la seva llengua nativa, la catalana en la seva forma valenciana.

Amb En Blasco Ibáñez, varen emigrar moltes possibilitats. Per a la República, i qui sap, si per a Catalunya. Jo un dia li vaig sentir dir que s'estimava més Ulises, el mediterrà, que Don Quixot, el manxec. I això ja era el començament d'un credo nostre.—PARADOX

— Nosaltres també som a Les Hurdes i cap personatge vé a visitar-nos.

Que ens deixin fer

L'incident provocat per les paraules d'En Sánchez Guerra sobre la llengua catalana ha tornat a fer sortir un vell argument dels unitaristes contra l'ús oficial de la llengua catalana a Catalunya. Aquest argument consisteix en dir que els catalans no tenen dret a demanar que llur idioma sigui usat oficialment, mentre ells mateixos usen en molts casos, voluntàriament, la llengua castellana en coses que per no ésser oficials podrien fer-se en català. I es citen com exemples els diaris, els rètols de la gran majoria de les botigues, la quasi totalitat de la correspondència comercial, etc. etc. «Si en allò en què sou lliures per a usar el català, no l'useu, ¿per què teniu la pretensió d'usar-lo en aquelles coses oficials per a les quals s'usa la llengua castellana, aquella mateixa llengua que useu en altres coses sense que ningú us hi obligui?»

L'argument, al primer cop d'ull, fa cert efecte. Si només servís per a mostrar la contradicció entre l'ús oficial del català i l'ús particular del castellà, diríem que no està mancat de raó, i que fins és útil per a la causa de Catalunya que aqueix argument sigui retret. Però no pot acceptar-se que se'l faci servir per a negar el lliure ús oficial del català a la nostra terra.

Si hi ha catalans, molts catalans, que volen ésser inconseqüents en aquest punt, és cosa que ells han de resoldre. Aquesta inconseqüència no justifica la imposició del castellà. Encara podríem dir que l'ús voluntari del castellà pels catalans en certs casos és una raó més perquè en altres casos no ens el facin usar per força. Que ens deixin en llibertat. Que ens deixin fer. Ja ens arreglarem.

D'altra part, la contradicció assenyada és avui explicable. La castellanització, especialment la de l'ensenyança, ha creat en els temps moderns el domini de la llengua castellana a Catalunya. Al cap de poc temps d'establir-se un vast sistema d'ensenyança en català, aqueixa contradicció lingüística desapareixeria. L'ús del castellà en la premsa, en la correspondència i en altres coses és un efecte natural dels segles de submissió catalana. Un quants anys de llibertat nacional bastarien a la nostra pàtria per a treure's del damunt els postissos que la desfiguren.—FULMEN

Les Hurdes de ciutat

El Rei ha fet aquesta setmana un viatge a Les Hurdes, un troç d'Espanya on no hi ha entrat encara la civilització.

En plena Extremadura pot encara trobar-se viu l'home de les cavernes. L'Unamuno viu tocant-se de colzes amb els troglodites. La llum de l'Universitat de Salamanca, la sàvia, no arriba als límits de la província.

Don Alfons quedarà pasmat veient que té súbdits que ignoren on viuen, qui els governa i què és la civilització. En aquell trosset de mapa d'Espanya no hi han arribat ni els mestres d'escola, ni els capellans, ni els enginyers. Per no arribar-hi rès, ni s'hi han vist mai els agents de la contribució.

La gent que viu allà, si allò és viure, vegeta com l'home primitiu i, de mica en mica, va perdent fins les traces d'home recobrant un aspecte de simi. A darrers del segle passat aquell tros de terra espanyola encara estava per descobrir; avui encara s'ha de civilitzar. Al Marroc no hi ha cap recó tan salvatge.

Alabem la pensada que ha tingut el Rei volguent veure i tocar una vergonya que sembla inventada per un enemic d'Espanya. A Les Hurdes no hi haurà manera d'improvitzar cases, de vestir a la gent, de portar-hi aliments, de disffres-sar-ho de civilització, i don Alfons podrà convèncer's de que a la governació de l'Estat espanyol no hi arriben més que ls barres i els burros.

I alligonat per l'experiència, d'aquí en avant quant viatgi per Espanya, no deixarà guiar els seus passos per un Sánchez Guerra qualsevol, sinó que amb algú de la seva confiança voldrà veure tot allò que els governants i les autoritats li amaguen curosament. Quan torni a Barcelona nosaltres ens oferim a ensenyar-li la barriada de Pekín, les barraques del carrer de Tamarit, els cataus de les pedreres, els nius del carrer de Migdia i els boulevards de les Mosques, Allada, Blanqueria i volta d'En Cirés.

Així podrà sapiguer que de Hurdes i Batuecas no n'hi ha solament a Extremadura, sinó que fins a les grans ciutats, per vergonya dels seus Ajuntaments, hi ha gent que viu com a Cafreria.

JEPH DE JESPU

Cases barates per a obrers

El doctor Aguadé i Miró, actual president de l'«Ateneu Enciclopèdic Popular», ha donat unes notabilíssimes conferències sobre Cases barates per a obrers. Invitat per nosaltres a dir-ne alguna cosa als llegidors de LA CAMPANA, ens ha respost amb el següent escrit, que publiquem amb gust, perquè el doctor Aguadé és un decidit campió de la causa obrera.

Si que poden fer-se, sí, amics de LA CAMPANA, les cases higièniques a bon preu.

I tenen de fer-se. Forçosament tenen de fer-se, si volem salvar a la ciutat de greus perills en l'ordre sanitari i en l'ordre moral. La puja de lloguers, la manca de cases, fa que els nostres obrers tinguin, com única sortida, el rellogament, i en una vivenda que per una família fóra estreta, n'hi viuen dues, tres, quatre, i més també. Viuen com poden, en cambres interiors, sense ventilació, dormint-hi els pares i fills en promiscuitat immoral, robant-se uns als altres l'aire per a respirar, i la llum, i l'espai per a moure's, barallant-se continuament les criatures, i els grans, sobre tot les dones, que resten més temps a casa. Repasseu la secció de «Sucesos» dels periòdics i veureu com l'omplenen cada dia les baralles entre els rellogats, i aquestes només són les que per sa importància, per sa virulència, van al Dispensari i al Jutjat de Guàrdia.

Nosaltres ens envianem dels nostres obrers. A Barcelona la criminalitat era baixa, el vici, sobre tot l'alcoholisme, era menor que en altres capitals. Però el vici, principalment l'alcoholisme, vindrà prompte si no es posa remei radical a l'estat actual, en la qüestió de l'habitatció obrera. La casa insana, la casa bruta, porta l'obrer a la taverna, perquè a la taverna hi ha l'oblit, hi ha una brutal alegria, hi ha llum, hi han amics divertits, no disputes i males cares com a casa.

A la casa, a més, hi ha la mort, el contagi constant, la malaltia que passa de l'un a l'altre. Quan hi entra una malaltia contagiosa, allí resta fins que ha atacat a tothom, i els morts són a milers; pobles enters es devoren cada any a Barcelona, perquè la llar és insana. Jo tinc comptat

que'ns costa ben aprop de 4,773 morts de més cada any. Penseu quants pobles no tenen aquest nombre d'habitants!

Per a fer-se la casa sana i a bon preu, sols cal voluntat i sobre tot cor; un xic de cor, no molt, perquè no cal arribar a l'heroisme ni al sacrifici.

Els rics no la faran. Amb una petita despesa més, les cases avui prenen un caient luxós: tripliquen la seva renda. Nostres rics compten molt; no'ls hi té a compte fer cases barates. Té d'ésser la col·lectivitat, la ciutat, qui les té de construir.

Explicuem com.

L'Ajuntament passat votà deu milions de pessetes en el pressupost extraordinari, per a dedicar-les a cases barates. Avui, aprovat ja pel Govern el permís de carregar en una dècima la contribució, té de gastar-se forçosament aquesta quantitat per l'obra a que's destinà. Si l'Ajuntament emprèn amb ella l'edificació de cases, serà molt migrat el fruit, no solucionarà res; però si compra solars per a construir grans casals, la solució del problema de la llar pot ésser un fet.

Sobre els solars, l'Estat, en la nova llei de cases barates, hi prestava el 70 per 100 del valor de l'edificació total a l'interès del 3 per 100 que pot ésser rebaixat al 2 per 100. Mancarà un 30 per 100, que tant si l'obra és empresa per la col·lectivitat de veïns que volen habitar la casa, com si és empresa pel Municipi, aquest és el que moralment vé obligat a proporcionar-lo, ja sortint fiador del préstec que puguin fer les entitats bancàries o de l'emissió d'obligacions lliures de tot dret i de tot impost com la llei permet, ja prestant ell mateix els cabals necessaris. El Municipi, per a obtenir aquests diners, té el dret de crear impostos sobre articles sumptuaris, un altre sobre els solars, arribant fins al 75 per 100 dels actuals tipus fixats en la llei substitutiva de consums de 1911, té de dedicar precisament a l'obra la meitat del que importa l'impost de plus volia. L'Ajuntament deu i pot fer les cases barates que el nostre poble necessita.

Un altre dia direm com la veiem la casa barata. Avui ens allargariem massa, o tindriem que limitar-nos, i fóra una llàstima, perquè aquest aspecte té molta importància.

DR. AGUADÉ MIRÓ

—Caramba!— feu el *marquesito*.— I doncs, què'n fa després?
 —Miri, les dono al negre.
 —Ah! Té negre, vostè?
 —I que'm costa dèu mil duros, perquè és dels de luxe, dels que no fan pudor...
 —Caram, caram!...— feia confós el marqueset. Es veia eclipsat.
 Des d'aquell dia que pensa en comprar un negre dels que no fan pudor, però, la veritat..., els troba massa cars. El seu marquesat no dona per a tant!

L'home fa la dona

Cal instruir a la dona de fàisó que sigui beneficiosa a la col·lectivitat a que està destinada.

Això pot semblar un entendre egoista, però no ho és. Primer de tot deixem entès que no parlem de resultats presents, sinó futurs i així a la vegada quedarà entès que la col·lectivitat és la nova col·lectivitat i la dona la que serà. Resultat: que lo egoista fora el preparar malament la dona per lo futur, car fora fer-la dissortada a ella.

En matèria d'instrucció, sobre tot per lo que a la dona fa referència, hem avançat tan poc que val més dir gens. Demuestra tal cosa el fet de que, als nostres dies, la dona que per raó de la instrucció rebuda no ajusta la seva conducta a les normes establertes, és considerada al marge de la moral, que és tant com dir-li immoral.

Què és instrucció? Generalitzant direm que és lo que ens permet conèixer i a la vegada usar de tot quant està inclòs en el concepte de racional. I com sigui que a la dona, més que a l'home, se li nega precisament el coneixement dels conceptes racionals, la majoria d'elles careixen d'instrucció.

La conseqüència de tot lo dit seria, aparentment, que la dona resta en la més absurda de les ignoràncies. No és això, precisament, però al nostre entendre és molt pitjor. La seva instrucció no és a base de naturalitats, sinó d'artificis i convencionalismes. Això fa que s'acontenti mansament en comprendre lo que aquells que exerceixen influència sobre d'ella li permeten. De manera que la dona, en lloc d'ésser un ser amb personalitat pròpia, que sols amb el ple domini de la seva personalitat fes entrega de la seva voluntat, amb ple coneixement de causa, és un *objecte* preciós obligat a sotmetre's a la voluntat imperiosa de qui la compra en una forma o altra.

No caldrà entrar en detalls per a demostrar quan equivocada és el mètode seguit per a l'instrucció de la dona. Només cal dir que aquest és tan absurd que precisament acaba deixant, per la dona, les resolucions més naturals embolcallades en el misteri, essent la conseqüència immediata la formació de les concepcions més estranyes i capricioses.

En tots els aspectes de la instrucció, es considera a la dona col·locada en un plànol inferior.

D'aquesta manera li preparem una vida plena d'engany, de ficcions i errors, dels quals som nosaltres, els homes, les víctimes, tant o més que elles mateixes.

MIQUEL D'ARNAU

UN DE TANTS

Sense empleo, curt de vista i beneit de naixement, En Pau es feu reformista.

—Es un partit—va pensar— que, tenint per guia a l'Alvarez, no pot tardar a governar.

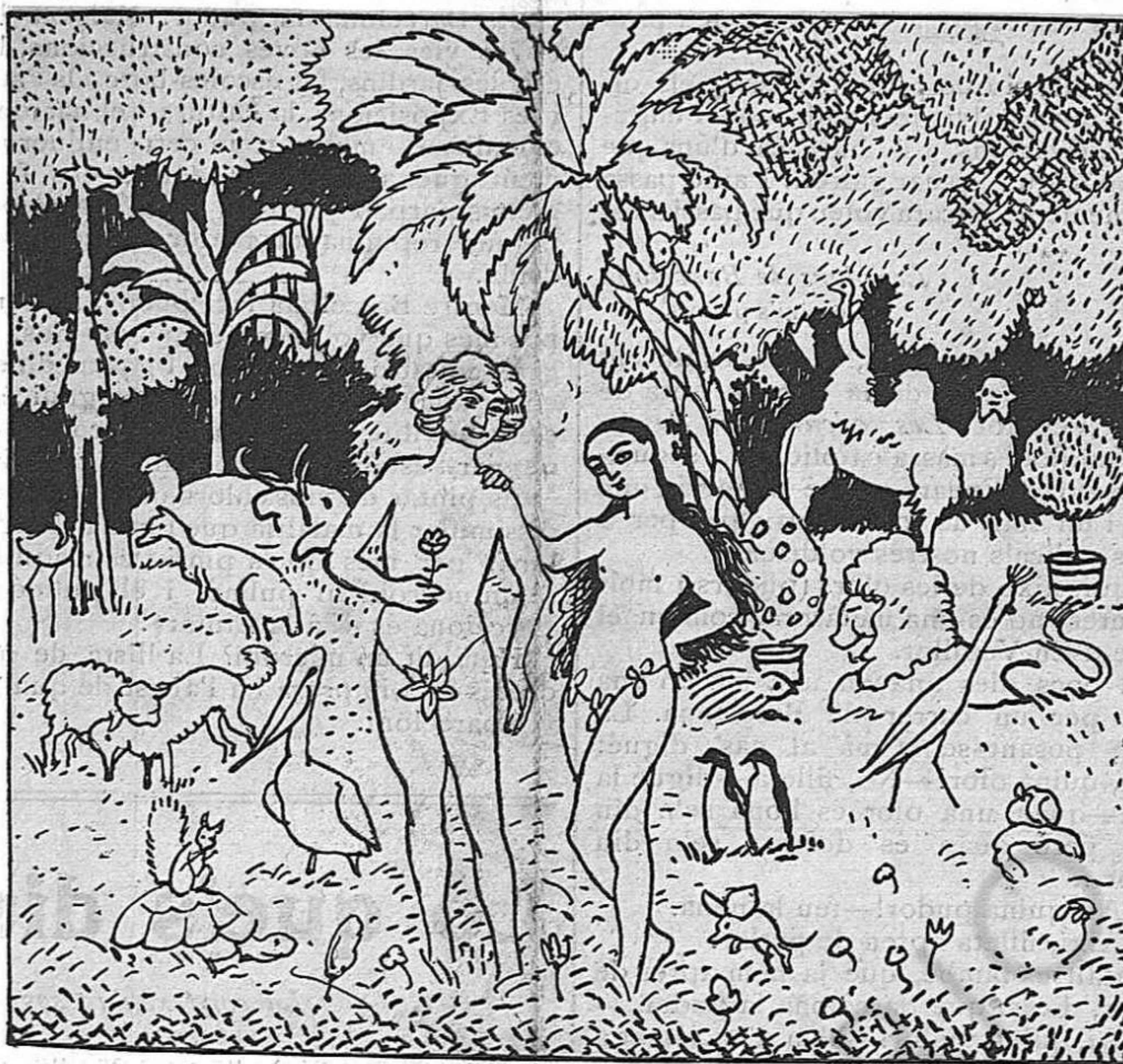
I, ingressant-hi dels primers, quan aquest moment arribi, podeu pensar, cavallers!

O governador civil, o cabo d'alabarderos, o una cosa per l'estil.

Presca la resolució, va telegrafia al seu quefe: «Pot comptar amb un servidó».

I el quefe, un xic admirat, li respongué, molt amable: «Conformes. Queda apuntat».

ADAM I EVA

—Per la meua tranquil·litat, Adam, assegura'm que no has estimat a cap dona abans de mi.

Què farà el Pare Etern?

El capitalista: —Déu meu, que no baixin els preus, que tinc els magatzem abarrotats!...

L'obrer: —Déu meu, fes abaixar els preus, que els meus fills i jo ens estem morint de gana!...

A partir d'aquell gran dia i pensant sempre amb «allò», el pobre Pau no vivia.
 Encès per la seva fè, quan trobava algú li deia:
 —I és reformista vostè?
 I sense vacilació, tot el món li responia:
 —Fugi d'aquí!... No, senyò!
 —Millor!— pensava ell, rient:— Així, el dia del «reparto» hi haurà a sucra menos gent.—
 I, resolt a no badar quan «allà» a ranxo toquessin, va dedicar-se a esperar.

Si el capdill un discurs feia, el llegia quinze cops i:—Què bé s'explica!—deia.
 —Amb coses tan ben xafades, qui li negarà el poder?
 Cà!... Això són faves comptades.
 L'èxit apareix tan clà, que sols queda un petit dubte: Serà avui?... Serà demà?...—

Més, ai!, els dies passaven; mort l'efecte del moment, els discursos s'oblidaven; Es xerrava, es prometia, fins es donaven banquets...

però el manà no venia!
 Cansat, En Pau, d'esperar, escrigué al quefe tres cartes, i aquest... ni li contestà.
 Veient que era ociós escriure, preguntà als amics d'aquí, i se li van posar a riure.

Com és comprèn facilment, això ha portat al seu ànim un terrible abatiment.

Passa a tot lo actuat revista i tem que ha fet un bunyol al ficar-se a reformista.

Del dubte seguint l'estela, la seva misera carn es fón com una candela.

I es troba ja en tals extrems, que si el triomf tarda massa, jtururut!, no hi serà a temps.

C. GUMÀ

REPICS

Es una delícia espigolar en els diaris barcelonins! Ve't aquí un que exagerant l'importància del discurs del Rei a Les Planes, preveu unes insospitades conseqüències!

Diu que potser s'hi arribarà a construir un poble, tant és el brill que damunt d'aquell lloc ha deixat el discurs reial.

Un poble? No serà tant! Potser un *quartel*, potser una oficina d'administració civil, tot lo més un palau o una finca de *expansiones cortesanias* de la «Lliga»... I tot això plegat no arriba, no ha arribat mai a formar un poble!

Això dels carnicers ja és massa. Han trobat el *truc* de deixar la ciutat sense carn una colla de dies seguits, per a després fer una puja en els preus.

I les autoritats els ho permeten. Les autoritats, des de fa un cert temps, es mostren massa benèvoles amb els que maten.

A Granada s'ha celebrat un concurs de *cante jondo*.

El Rei visitarà Les Hurdes on una gent, en plè segle xx, viu en estat gairebé salvatge i miserable. Tot molt indígena. S'hi sent, en tot això, *el alma de la raza*.

Un diari gràfic de la localitat diu que Barcelona *vive en una grandesa ficticia por insuficiencia de ingresos normales*. I després: *tiene que apelar a los continuos sacrificios del contribuyente para salvar las crisis de su hacienda*.

Com és coneix que l'article ha sigut dictat des de les altures, per un senyor que té molta *trastienda*!

Qui vol contentar a tothom, al concejal i al *contribuyente*, no contenta a ningú. I menys quan el que porta la ploma és un manobre sense enginy ni talent per a vestir les coses amb una mica d'art que cobreixi les vergonyes.

A l'*amanuense* i al seu inspirador se'ls podria dir: De senyor i d'escriptor, se n'ha de venir de mena.

Encara un comentari a la batalla de flors de Montjuic. Parla un del públic:

—Més valdria haver donat una veritable *batalla*, en aquesta muntanya, exposició de tota mena de injustícies...

A Mèxic, En Marcellí Domingo, ha tret tota la bilis que li feren menjar les autoritats i certs polítics espanyols.

Ha donat unes conferències que han tret foc. No ho han llegit tots els *paveros* apòstols de la democràcia espanyola?

No ha deixat *titere con cabeza*. Ara el que cal és que sigui tan valent quan torni a Espanya.

Hem vist en un diari de Barcelona una llarga informació comercial amb un grós títol que diu: *Como se fabrican las bolas*.

Les petites, deu voler dir, perquè les més grosses no es fabriquen pas a Sant Guim, sinó a la Plaça de la Cucurulla.

Cal fer notar una diferència, per això; aquestes a que ens referim, a més de grosses són ensucrades. Amb tot i estar ensucrades, tan grosses deuen ésser que els de la Conferència Nacional no se les han pogut empassar.

A la Casa del Poble de Madrid, se celebrà dilluns passat un míting per a la formació del front únic proletari. En ell hi prengué part entre altres el notable escriptor En Oscar Pérez Solís.

Seria de desitjar que aquests nobles propòsits arribessin a tenir una realització i vegessim units com un sol home a tots els obrers espanyols posant punt final a les divisions i antagonismes que durant els darrers anys tant han pertorbat la seva tranquil·litat, destorbant així en gran part totes les seves ànsies de reivindicació.